

VU Research Portal

De werkalliantie in het gedwongen kader

Menger, A.

2018

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Menger, A. (2018). *De werkalliantie in het gedwongen kader: Onderzocht bij het reclasseringstoezicht*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Inhoud

1	Inleiding	13
1.1.	De werkalliantie	13
1.2	Reclasseringstoezicht	14
1.3	Het gedwongen kader	17
1.4	Aanleiding tot onderzoek naar de werkalliantie in gedwongen kader	19
1.5	Het onderzoek: doel en onderzoeksvragen	21
1.6	Leeswijzer	22
2	Relatie en werkalliantie	25
	Herkomst, ontwikkeling en betekenis van de begrippen	
2.1.	Inleiding	25
2.2.	Relatiefactoren en methodiek	26
2.3	Relatie en werkalliantie: twee dominante begrippen	30
2.4	Het begrip relatie: definitie en kenmerken	31
2.5	Het begrip werkalliantie: definitie en kenmerken	32
2.6	Belang van de werkalliantie voor resultaten	34
2.7	Discussie en nieuwe vragen in de onderzoeksliteratuur	38
3	Relatie en werkalliantie in gedwongen kader	39
	Kenmerken en aanpassingen	
3.1.	Inleiding	39
3.2	Relatiefactoren in het reclasseringswerk	39
3.3	Aanpassing van kenmerken van de relatie voor het gedwongen kader	42
3.4	Aanpassing van kenmerken van de werkalliantie voor het gedwongen kader	48
3.4.1	Twee voorstellen voor aanpassing voor het werken met delinquenten in gedwongen kader	48
3.4.2	Enkele bevindingen over de werkalliantie met delinquenten in gedwongen kader	50
3.5	Een nieuwe loot aan de stam van begrippen: <i>dual role relationship</i>	53
3.6	Conclusie en discussie over kenmerken van de werkalliantie in gedwongen kader	58

4	De werkalliantie in gedwongen kader als werkzame factor	65
	Theoretisch model en onderbouwing	
4.1.	Inleiding	65
4.2	Kenmerken van de werkalliantie in gedwongen kader	66
4.3	De context van de werkalliantie in gedwongen kader	66
4.4	Kenmerken van de cliënt	68
4.5	Kenmerken van de reclasseringswerker	72
4.6	Kenmerken van het toezichttraject	74
4.7	Motivatie en ervaren veranderbaarheid	75
4.8	Resultaten	77
4.9	Conclusies over de werkalliantie als werkzame factor	79
5	Metten van kenmerken van de werkalliantie in gedwongen kader	81
	Ontwikkeling van het meetinstrumentarium voor de veronderstelde kenmerken	
5.1.	Inleiding	81
5.2	Stap 1: Twee bestaande instrumenten als basis	82
5.2.1	Offender-Version van de Working Alliance Inventory-Short Form	82
5.2.2	Dual Role Relationship Inventory-Revised	84
5.3	Stap 2: Een check bij reclasseringswerkers	87
5.4	Stap 3: Proefitems en pilots met de vragenlijst	90
5.4.1	Eerste pilot onder 12 cliënten en reclasseringswerkers	90
5.4.2	Consult expert licht verstandelijke beperking	91
5.4.3	Aanpassing vragenlijsten na pilot en consult	92
5.4.4	Toets bij reclasseringsexperts	92
5.5	Stap 4: De definitieve set meetinstrumenten	93
5.5.1	Offender Version van de WAI-S	93
5.5.2	De DRI-R: enkele aanpassingen	94
5.5.3	Nieuwe items: helderheid over kader, reactance en doel en taak	95
5.5.4	Pilot met de definitieve set vragenlijsten en de procedure	97
5.6	Conclusie over het meetinstrumentarium voor kenmerken van de werkalliantie in het gedwongen kader	98
6	Materiaal, methode, procedure en onderzoeksgroep	101
6.1.	Inleiding	101
6.2	Materiaal: meetmethoden voor de werkzame factoren uit het theoretisch model	101

6.2.1	Meetmethode voor de werkalliantie in het reclasseringstoezicht	101
6.2.2	Meetmethode voor achtergrondkenmerken uit het theoretisch model	102
6.2.3	Meetmethode voor motivatie als convergente variabele	104
6.2.4	Meetmethode voor de uitkomstmaten	104
6.3	Inclusiecriteria	106
6.4	Procedure bij dataverzameling	107
6.5	De interviewers	108
6.6	Communicatie, instemming en borging privacy	109
6.7	Bepaling van de steekproef van cliënten	110
6.8	Mogelijke selectie-effecten	113
6.9	Representativiteit cliënten in de onderzoeksgroep bij de eerste meting	115
6.10	Non-respons cliënten bij de tweede meting	117
6.11	Representativiteit van de reclasseringswerkers	117
6.12	Overzicht van de onderzoeksgroep	118
6.12.1	Deelnemende cliënten	123
6.12.2	Deelnemende reclasseringswerkers	121
7	Monitor Werkalliantie in Gedwongen Kader	123
	Selectie en structurering van de items	
7.1	Inleiding	123
7.2	Samenvatting van het proces van selectie, structurering en toetsing	123
7.3	De monitor werkalliantie in gedwongen kader: het model van factoren en items	125
7.4	Conclusies over de gevonden factoren	132
8	De werkalliantie vanuit het perspectief van cliënten	135
	Waardering, veranderingen in tijd en samenhang met andere kenmerken	
8.1	Inleiding	135
8.2	De werkalliantie volgens cliënten	138
8.2.1	De werkalliantie volgens cliënten in de startfase van het toezicht	138
8.2.2	De werkalliantie volgens cliënten zes tot negen maanden later	138
8.2.3	Verschuivingen in de tijd	139

8.2.4	Samenvatting	139
8.3	De werkalliantie volgens cliënten en demografische cliëntkenmerken	140
8.3.1	In de startfase	140
8.3.2	Zes tot negen maanden later	141
8.3.3	Verschuivingen in de tijd	141
8.3.4	Samenvatting	141
8.4	De werkalliantie volgens cliënten en kenmerken van het justitietraject	142
8.4.1	In de startfase	142
8.4.2	Zes tot negen maanden later	142
8.4.3	Verschuivingen in de tijd	143
8.4.4	Samenvatting	143
8.5	De werkalliantie volgens cliënten en beleving van het justitietraject	144
8.5.1	In de startfase	144
8.5.2	Zes tot negen maanden later	145
8.5.3	Samenvatting	145
8.6	De werkalliantie volgens cliënten en cliëntproblematiek	146
8.6.1	In de startfase	146
8.6.2	Zes tot negen maanden later	146
8.6.3	Samenvatting	146
8.7	De werkalliantie volgens cliënten en demografische kenmerken van de reclasseringswerker	147
8.7.1	In de startfase	147
8.7.2	Zes tot negen maanden later	147
8.7.3	Samenvatting	147
8.8	De werkalliantie volgens cliënten en de aard van hun motivatie	148
8.8.1	In de startfase	148
8.8.2	Zes tot negen maanden later	148
8.8.3	Verschuivingen over de tijd	149
8.8.4	Samenvatting	149
8.9	De werkalliantie volgens cliënten en uitkomstmaten	150
8.9.1	De uitkomstmaten: werkwijze bij analyse en verdeling van cliënten	151
8.9.2	De subgroepen die voldoen aan de negatieve variant van de uitkomstmaten	152
8.9.3	Overeenkomst en verschil tussen groepen cliënten op basis van de uitkomstmaten	154
8.9.4	De werkalliantie bij de start en uitkomstmaten	154
8.9.5	De werkalliantie zes tot negen maanden later en uitkomstmaten	156
8.9.6	Verschuivingen over de tijd en uitkomstmaten	157
8.9.7	Samenvatting	157
8.10	Samenvattende conclusie over de werkalliantie volgens cliënt	159

8.10.1	Cliënten over de werkalliantie	160
8.10.2	De werkalliantie volgens cliënt en achtergrondkenmerken	161
8.10.3	De werkalliantie volgens cliënt en hun motivatie	163
8.10.4	De werkalliantie volgens cliënt en de uitkomstmaten	163
9	De werkalliantie vanuit het perspectief van reclasseringswerkers	167
	Waardering, veranderingen in tijd en samenhang met andere kenmerken	
9.1	Inleiding	167
9.2	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers	168
9.2.1	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers in de startfase	169
9.2.2	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers zes tot negen maanden later	169
9.2.3	Verschuivingen in de tijd volgens reclasseringswerkers	170
9.2.4	Samenvatting	170
9.3	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers en demografische kenmerken van de werker	171
9.3.1	In de startfase	171
9.3.2	Zes tot negen maanden later	171
9.3.3	Verschuivingen in de tijd	172
9.3.4	Samenvatting	172
9.4	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers, moeilijkheidsgraad cliënt en ervaren competentie	172
9.4.1	In de startfase	172
9.4.2	Zes tot negen maanden later	173
9.4.3	Samenvatting	174
9.5	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers en demografische kenmerken van de cliënt	174
9.5.1	In de startfase	174
9.5.2	Zes tot negen maanden later	175
9.5.3	Samenvatting	175
9.6	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers en kenmerken van het justitietraject	175
9.6.1	In de startfase	175
9.6.2	Zes tot negen maanden later	176
9.6.3	Samenvatting	176
9.7	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers en cliëntproblematiek	177
9.7.1	In de startfase	177
9.7.2	Zes tot negen maanden later	178
9.7.3	Samenvatting	178

9.8	De werkalliantie volgens reclasseringwerkers en de aard van de motivatie van de cliënt	179
9.8.1	In de startfase	179
9.8.2	Zes tot negen maanden later	179
9.8.3	Verschuiving in de tijd	179
9.8.4	Samenvatting	180
9.9	De werkalliantie volgens reclasseringswerkers en uitkomstmaten	181
9.9.1	In de startfase	181
9.9.2	Zes tot negen maanden later	183
9.9.3	Verschuiving in de tijd	185
9.9.4	Samenvatting	186
9.10	Samenvattende conclusie over de werkalliantie volgens reclasseringwerkers	187
9.10.1	Reclasseringwerkers over hun beleving van de werkalliantie	188
9.10.2	Samenhang met kenmerken van de reclasseringwerker	189
9.10.3	Samenhang met kenmerken van de cliënt	190
9.10.4	Samenhang met motivatie van de cliënt	191
9.10.5	De werkalliantie volgens reclasseringwerkers en uitkomstmaten	191
10	De werkalliantie vanuit een gecombineerd perspectief	197
10.1	Inleiding	197
10.2	Overeenkomsten en verschillen tussen cliënten en reclasseringwerkers	197
10.2.1	Samenhang tussen cliënten en reclasseringwerkers	198
10.2.2	Absolute en relatieve verschillen tussen cliënten en reclasseringwerkers	201
10.2.3	Samenhang tussen de verschillen bij meting 1 en 2	205
10.2.4	Samenhang tussen absolute verschillen en kenmerken van het justitietraject	207
10.2.5	Absolute verschillen en uitkomstmaten	208
10.2.6	Samenhang van contra-reactance van de reclasseringwerkers met de werkalliantie volgens cliënt	210
10.2.7	Conclusie over de samenhang van het verschil tussen cliënten en reclasseringwerkers met de uitkomstmaten	210
10.3	Samenhang tussen de werkalliantie en uitkomstmaten vanuit beider perspectief	212
10.3.1	Samenhang in de startfase vanuit een gecombineerd perspectief	213
10.3.2	Samenhang zes tot negen maanden later vanuit een gecombineerd perspectief	214

10.3.3	Samenhang vanuit beide metingen in een gecombineerd perspectief	216
10.3.4	Conclusies over de samenhang van combinaties van alliantiekenmerken met uitkomstmaten vanuit een gecombineerd perspectief	217
11	Algemene conclusies	221
11.1	Inleiding	221
11.2	Conclusie over mogelijk relevante kenmerken	222
11.3	Conclusie over waardering van de werkalliantie door cliënten en reclasseringswerkers	226
11.4	Conclusie over de werkalliantie en kenmerken van cliënt, reclasseringswerker en Justitietraject	229
11.5	Conclusie over de werkalliantie en de aard van de motivatie van de cliënt	234
11.6	Conclusie over de werkalliantie en uitkomstmaten vanuit afzonderlijk perspectief	235
11.6.1	Werkalliantie en uitkomstmaten: perspectief van cliënten	236
11.6.2	Werkalliantie en uitkomstmaten: perspectief van reclasseringswerkers	238
11.7	Conclusie over de werkalliantie vanuit een gecombineerd perspectief	240
11.8	Conclusies over kenmerken van de werkalliantie	242
11.9	Conclusies in het licht van aanleidingen in wetenschap en beroepspraktijk	246
11.10	Samenvattende conclusie over de hoofdvraag	248
11.11	Sterke en zwakke kanten van het onderzoek	248
12	Discussie naar aanleiding van de bevindingen	251
12.1	Mogelijke betekenis voor verder onderzoek naar de werkalliantie in gedwongen kader	251
12.2	Mogelijke betekenis voor de beroepspraktijk	256

Literatuurlijst	265
Bijlagen	283
Bijlage 1 Monitor Werkalliantie in Gedwongen Kader	284
Het proces van selectie en structurering. Methode en resultaat per stap.	
Bijlage 2 Meetinstrumentarium	303
Vragenlijst cliënten meting 1	303
Vragenlijst reclasseringswerkers meting 1	306
Vragenlijst cliënten meting 2: aanpassing voor vervolgmeting	309
Vragenlijst reclasseringswerkers meting 2: aanpassing voor vervolgmeting	310
Bijlage 3 Informatie en informed consent	312
Informatiemail aan reclasseringswerkers van deelnemende locaties	312
Verzoek deelname aan reclasseringswerkers	314
Brief voor cliënten	315
Toestemmingsformulier	316
Samenvatting	318
Summary	322
Dankwoord	325
Curriculum Vitae	329